

Sygn. akt I ACz 34/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Hanna Nowicka de Poraj

Sędziowie: SSA Józef Wąsik (spr.)

SSA Sławomir Jamróg

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2016 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w T.

przeciwko K. Ś., J. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt IX GC 926/13

w przedmiocie zabezpieczenia

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA Sławomir Jamróg SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I ACz 34/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Krakowie udzielił zabezpieczenia roszczenia strony powodowej poprzez ustanowienie: hipoteki przymusowej do kwoty 40.000 zł na nieruchomości położonej w N., stanowiącej współwłasność ustawową małżeńską pozwanego K. Ś. i jego małżonki M. Ś., objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Nowym Sączu, VI Wydział Ksiąg Wieczystych pod numerem (...) oraz hipoteki przymusowej do kwoty 35.100 zł na nieruchomości położonej w N., stanowiącej współwłasność ustawową małżeńską pozwanego K. Ś. i jego małżonki M. Ś. oraz pozwanego J. K. i jego małżonki A. K., objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w N., VI Wydział Ksiąg Wieczystych pod numerem (...).

W uzasadnieniu Sąd I instancji podał, że od czasu rozstrzygnięcia w przedmiocie pierwszego wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia nie uległy zmianie okoliczności w sposób mogący mieć wpływ na poprzednio zajęte przez Sąd Okręgowy stanowisko, a to że powód uprawdopodobnił swe roszczenie. Na potwierdzenie uprawdopodobnienia roszczenia powód przedłożył bowiem odpis umowy wraz z aneksami i załącznikami, oświadczenie o odstąpieniu od umowy, a także faktury. Sąd Okręgowy wskazał, iż interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia również został uprawdopodobniony. Wprawdzie z informacji zawartej w ponowionym wniosku o udzielenie zabezpieczenia wynikało, że inne roszczenie powoda przeciwko pozwanym zostało ostatecznie zaspokojone w drodze egzekucji, niemniej jednak istnieje zdaniem Sądu ryzyko, że brak zabezpieczenia roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie może uniemożliwić lub poważnie utrudnić wykonanie zapadłego wyroku, albowiem z wydruku z elektronicznej księgi wieczystej dotyczącej nieruchomości nr (...) oraz ze sprawozdania Biura Prawno- (...) Sp. z o.o. z dnia 13 maja

2015 r. wynikało, że nieruchomości stanowiące współwłasność pozwanych są obciążone kilkoma hipotekami na kwoty znacznie przekraczające roszczenie powoda. Ponadto ze sprawozdania wynikało, że pozwany J. K. dokonał zbycia udziałów w innej spółce na rzecz syna. Brak posiadania środków pieniężnych na rachunkach bankowych (co wynikało z zaświadczenia komornika z 23 kwietnia 2015 r.) świadczył z kolei, że pozwani nie dysponowali bieżącymi środkami finansowymi. Nadto Sąd Okręgowy dodał, iż każdy z pozwanych jest współwłaścicielem nieruchomości objętych wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej, lecz okoliczność ta nie stanowiła przeszkody w udzieleniu zabezpieczenia. Stosownie bowiem do art. 743¹ § 1 k.p.c. postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę do podjęcia czynności związanych z wykonaniem zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego. Wobec tego możliwe jest ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej współwłasność ustawową małżeńską pomimo tego, że pozwany jest tylko jeden z małżonków (tak: postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 2 czerwca 2014 r., sygn. II Ca 984/14).

Pozwani wywiedli zażalenie na powyższe postanowienie, wnosząc o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez oddalenie wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia roszczenia. Żalący zarzucili, iż powód nie uprawdopodobnił swego roszczenia, ani też interesu prawnego w jego uzyskaniu. Nadto zaś powód nie wykazał, aby współmałżonki pozwanych będące współwłaścicielkami obciążanych hipotekami przymusowymi nieruchomości odpowiadały za ich zobowiązania.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o oddalenie zażalenia pozwanych jako bezzasadnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie pozwanych nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, uzasadniając zaskarżone postanowienie dokonał w ocenie Sądu Apelacyjnego trafnej oceny przesłanek, których spełnienie konieczne było dla udzielenia powodowi zabezpieczenia w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z art. 730¹ § 1 k.p.c. przesłanki zasadności żądania udzielenia zabezpieczenia (podstawy zabezpieczenia) obejmują uprawdopodobnienie istnienia roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Obie powyższe przesłanki muszą być co do zasady spełnione kumulatywnie. Postępowanie zabezpieczające stanowi przy tym przyspieszone, odformalizowane postępowanie, w ramach którego wymagane jest nie udowodnienie, lecz uprawdopodobnienie istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, a zatem zgodnie z art. 243 k.p.c. nie jest konieczne zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. Odformalizowany charakter uprawdopodobnienia wymaganego na potrzeby udzielenia zabezpieczenia roszczenia rzutuje z kolei na sposób oceny materiału dowodowego zaoferowanego na etapie składania wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

W zakresie pierwszej z wymienionych przesłanek należy uprawdopodobnić, że w konkretnych okolicznościach faktycznych uprawnionemu przysługuje roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa. Uprawdopodobnienie roszczenia może przy tym nastąpić w każdy możliwy sposób, ma ono jednak dać Sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia, na podstawie kryterium wiarygodności roszczenia. Uprawniony powinien zatem przedstawić i uzasadnić twierdzenia stanowiące podstawę dochodzonego roszczenia. Uprawdopodobnienie odnosi się w praktyce zarówno do okoliczności faktycznych, na których opiera się roszczenie i które powinny być przedstawione, a ich istnienie prawdopodobne w świetle dowodów oferowanych przez uprawnionego, jak i do podstawy prawnej roszczenia, która powinna być również prawdopodobna w tym znaczeniu, że dochodzone roszczenie znajduje podstawę normatywną (por. Komentarz do art. 730 1 k.p.c., [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. art. 730-1088, pod red. H. Doleckiego, T. Wiśniewskiego, LEX 2011, teza 5). W okolicznościach niniejszej sprawy powód przedłożył szereg dokumentów świadczących o istnieniu pomiędzy stronami stosunku prawnego w tym odpis umowy wraz z aneksami i załącznikami, oświadczenie o odstąpieniu od umowy, a także faktury. Powyższe nie oznacza oczywiście, iż tym samym powód udowodnił istnienie swego roszczenia o zapłatę względem pozwanych, w sposób przekonujący wykazał jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego,

iż jest ono prawdopodobne. Nadto również powołane przez żalących oświadczenia o potrąceniu oraz wskazanie na istnienie wierzytelności wzajemnych, których oświadczenie o potrąceniu dotyczy, wskazywało zdaniem Sądu, iż roszczenie powoda jest prawdopodobne, powołując się na dokonane potrącenie sami żalący uwiarygodnili bowiem istnienie wzajemnej wierzytelności powoda wobec nich. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał zatem na potrzeby niniejszego postępowania zabezpieczającego prawidłowej oceny twierdzeń zawartych w uzasadnieniu wniosku o udzielenie zabezpieczenia i zaferowanego materiału dowodowego, co pozwoliło na przyjęcie wniosku o prawdopodobieństwie istnienia roszczenia po stronie powoda.

Uwzględnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia wymagało ponadto uprawdopodobnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. W wypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia może płynąć z okoliczności zagrożenia wypłacalności obowiązanego, w szczególności, gdy nie ma on dostatecznego majątku; uprawniony może także wskazywać na zagrożenie wyzbycia się majątku przez obowiązanego, okoliczność nieregulowania przez niego zobowiązań, nieracjonalne obchodzenie się z majątkiem czy też grożącą obowiązanemu upadłość (Komentarz do art. 730 (1) k.p.c., [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730-1088, pod red. H. Doleckiego, T. Wiśniewskiego, LEX 2011, teza 3 in fine). Na podstawie niewadliwych ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji na etapie badania przesłanek zasadności wniosku o udzielenie zabezpieczenia należało przyjąć, że ustalone okoliczności sprawy wskazują na istnienie uzasadnionej obawy, iż wykonanie ewentualnego orzeczenia zasądzającego przedmiotową należność mogłoby stać się znacznie utrudnione w przypadku braku zabezpieczenia, na co jednoznacznie wskazują przywołane przez Sąd Okręgowy okoliczności, a to obciążenie nieruchomości pozwanych kilkoma hipotekami na kwoty znacznie przekraczające roszczenie powoda, dokonanie zbycia przez pozwanego J. K. udziałów w innej spółce na rzecz swego syna, jak również brak środków finansowych na rachunkach bankowych pozwanych - wynikający z zaświadczenia komornika z 23 kwietnia 2015 r.

Brak przy tym podstaw, by podzielić stanowisko pozwanych, jakoby ustanowienie zabezpieczenia w postaci hipotek przymusowych na dwóch nieruchomościach stanowiących współwłasność pozwanych i ich małżonek nie był obecnie dopuszczalny. Jak słusznie wskazał bowiem Sąd Okręgowy okoliczność ta nie stanowiła przeszkody w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż stosownie do art. 743¹ § 1 k.p.c. postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę do podjęcia czynności związanych z wykonaniem zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego. Ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej współwłasność ustawową małżeńską pomimo tego, że pozwanym jest tylko jeden z małżonków było zatem możliwe, zaś obowiązek wykazania przez powoda, że zabezpieczona wierzytelność powstała z czynności dokonanej za zgodą małżonka dłużnika powstanie w razie wniesienia przez małżonka sprzeciwu stosownie do uregulowania zawartego w art. 743¹ § 4 k.p.c.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie działając na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie pozwanych.

SSA Sławomir Jamróg SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Józef Wąsik